

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВНУТРІШНІХ СПРАВ**

Сумська філія

Кафедра соціально-економічних дисциплін

ТЕКСТ ЛЕКЦІЇ

з навчальної дисципліни «Страхування»
обов'язкових компонент
освітньої програми першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

081 Право (право)

за темою – «СТРАХОВА ОРГАНІЗАЦІЯ»

Суми 2023

ЗАТВЕРДЖЕНО

Науково-методичною радою
Харківського національного
університету внутрішніх справ
Протокол від 30.08.2023 № 7

СХВАЛЕНО

Вченою радою Сумської філії
Харківського національного
університету внутрішніх справ
Протокол від 29.08.2023 № 8

ПОГОДЖЕНО

Секцією Науково-методичної ради
ХНУВС з гуманітарних та соціально-
економічних дисциплін
Протокол від 29.08.2023 № 7

Розглянуто на засіданні кафедри соціально-економічних дисциплін
Протокол від 29.08.2023 № 2

Розробник:

Доцент кафедри соціально-економічних дисциплін Сумської філії ХНУВС,
кандидат економічних наук Петровська С.А.

Рецензенти:

1. Доцент кафедри соціально-економічних дисциплін Сумської філії ХНУВС,
кандидат економічних наук, Парфентій Л.А.
2. Старший викладач кафедри економіки, підприємництва та бізнес-
адміністрування ННІ бізнесу, економіки та менеджменту Сумського державного
університету, кандидат економічних наук, доцент Дерев'янка Ю.М.

План лекції

1. Організаційні форми страхових компаній.
2. Порядок утворення та ліквідації страховиків.
3. Організаційні структури страхових компаній та управління ними.

Рекомендована література

Нормативна література

1. Про страхування : Закон України від 07.03.96 р. № 86/96-ВР. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/85/96-вр/>.
2. Про страхування : Закон України від 18.11.2021 р. № 1909-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1909-20#Text>.
3. Господарський кодекс України від 16.01.2003 р. № 436-IV. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15>.
4. Податковий кодекс України від 02.12.2010р. № 2755-VI. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.
5. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 року № 435-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15>.
6. Про обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів : Закон України від 01.07.2004 р. № 1961-IV. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1961-15>.
7. Про затвердження Положення про обов'язкове особисте страхування від нещасних випадків на транспорті: Постанова КМУ від 14.08.1996 р. № 959. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/959-96-%D0%BF>.
8. Про затвердження Порядку та правил обов'язкового страхування відповідальності власників собак за шкоду, що може бути заподіяною третім особам : Постанова КМУ від 09.09.2002 р. № 944. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/944-2002-%D0%BF>.
9. Про затвердження Порядку та правил проведення обов'язкового страхування цивільної відповідальності громадян України, що мають у власності чи іншому законному володінні зброю, за шкоду, яка може бути заподіяною

третій особі або її майну внаслідок володіння, зберігання чи використання цієї зброї : Постанова КМУ від 29.03.2002 р. № 402. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/402-2002-%D0%BF#Text>.

10. Про особливості страхування сільськогосподарської продукції з державною підтримкою : Закон України від 02.09.2012 р. № 4391-17. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4391-17#Text>.

11. Про затвердження порядку та правил проведення обов'язкового страхування тварин на випадок загибелі, знищення, вимушеного забою, від хвороб, стихійних лих та нещасних випадків : Постанова КМУ від 23.04.2003 р. № 590. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/590-2003-%D0%BF#Text>.

12. Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг : Закон України від 12.07.2001 р. № 2664-III. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/2664-14>.

13. Про господарські товариства : Закон України від 19.09.1991 року № 1576-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1576-12>.

Основна

1. Сосновська О.О. Страхування: навчальний посібник. К. : Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2021. 328 с. URL: https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/39294/1/O_Sosnovska_NP_Strahovanie_2021_FITU.pdf.

2. Організаційно-правове забезпечення страхової діяльності в Україні: навч.-метод. посібник [Електронний ресурс] / [Є.О. Харитонов, О.І. Сафончик, О.С. Адамова та ін.]. Одеса : Фенікс, 2020. 121 с. URL: http://dspace.onua.edu.ua/bitstream/handle/11300/12593/%D0%9C%D0%B5%D1%82%D0%BE%D0%B4%D0%B8%D1%87%D0%BD%D0%B8%D0%B9_%D0%BF%D0%BE%D1%81%D0%B1%D0%BD%D0%B8%D0%BA_%D0%A1%D1%82%D1%80%D0%B0%D1%85%D0%BE%D0%B2%D0%B5_%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%BE_%D0%BD%D0%B0_%D1%81%D0%B0%D0%B9%D1%82.pdf?sequence=1&isAllowed=y.

3. Журавка О.С., Бухтіарова А.Г., Пахненко О.М. Страхування:

навчальний посібник. Суми: Сумський державний університет, 2020. 350 с. URL: https://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream-download/123456789/76863/1/Zhuravka_strakhuvannia.pdf;jsessionid=1FBB7510CDB1A0132B055A5271B7E0A4

4. Говорушко Т.А., Стецюк В.М. Страхування: навч. посіб.: Львів: «Магнолія 2006», 2014. 328 с. URL: <http://posek.km.ua/biblioteka/%D0%A1/%D0%A1%D1%82%D1%80%D0%B0%D1%85%D1%83%D0%B2%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%8F%20%D0%93%D0%BE%D0%B2%D0%BE%D1%80%D1%83%D1%88%D0%BA%D0%BE%20%D0%A2.%D0%90..pdf>.

5. Сокиринська І.Г., Журавльова Т.О., Аберніхіна І.Г. Страховий менеджмент: навчальний посібник. Дніпропетровськ: Пороги, 2016. 300 с. URL: http://195.24.133.161/file/sokirinska_strahoviy_menedzhment.pdf.

6. Горбач Л.М., Кадебська Е.В. Страхування: підручник. К.: Кондор-Видавництво, 2016. 544 с.

7. Пацурія Н.Б., Войцеховська І.М., Головачова А.С. Правове регулювання у сфері страхування та перестрахування: проблеми теорії і практики: монографія, К.: Видавництво Ліра-К, 2017. 256 с. URL: http://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/22963/1/N_Patsuriia_I_Voitsekhovska_N_Golovachova_FPMV.pdf.

8. Правове регулювання страхової діяльності: навч. посіб. / О. П. Гетманець, О. М. Шуміло, Т. В. Колеснік та ін.; за ред. О. П. Гетманець, О. М. Шуміла. 2-ге вид., із змінами. Х.: Право, 2014. 400 с. URL: <http://dspace.univd.edu.ua/xmlui/handle/123456789/284>.

Додаткова

9. Аберніхіна І.Г., Сокиринська І.Г. Фінанси страхових організацій: навчальний посібник. Дніпро: Пороги, 2019. 198 с. URL: https://nmetau.edu.ua/file/finansii_strahovih_organizatsiy_navchalniy_posibnik_dlya_sayta.pdf.

10. Білоус Н.М. Корпоративні стратегії управління стійкістю страхових компаній: монографія. К.: Видавничий дім «Кондор», 2017. 234 с.

11. Форманюк В.І. Правове регулювання страхової діяльності в Україні.

Часопис цивілістики. 2017. Випуск 20. С. 100-102. URL: <http://dspace.onua.edu.ua/bitstream/handle/11300/8670/22.pdf.pdf?sequence=1>.

12. Землячова О.А. Оцінка фінансового стану страховика та шляхи його поліпшення. *Науковий вісник : Фінанси, банки, інвестиції*. 2014. № 2. С. 54-66.

13. Щербань О.Д. Джерела забезпечення фінансової надійності страховика. *Зовнішня торгівля : економіка, фінанси, право*. 2015. № 3 (80). – С. 222-230.

Інформаційні ресурси

14. <https://www.nau.ua> – Інформаційно-пошукова правова система «Нормативні акти України (НАУ)».

15. <http://uainsur.com> – Ліга страхових організацій України: офіційний сайт.

16. <https://bank.gov.ua> – Офіційний сайт Національного банку України.

17. <https://forinsurer.com> – Форіншурер – журнал про страхування в Україні.

18. <https://www.kmu.gov.ua> – Урядовий портал.

19. <https://rada.gov.ua> – Офіційний веб-портал Верховної Ради України.

20. <http://www.mon.gov.ua> – Офіційний сайт Міністерства освіти і науки України.

1. Організаційні форми страхових компаній

У багатьох країнах світу страхова справа розглядається як окрема галузь економічної діяльності. До неї входять різноманітні за формами власності, видами страхування організації-страховики, посередницькі та інформаційно-консультаційні структури. Головне місце у страховій галузі належить страховикам.

Страховики – це юридичні особи, утворені у формі акціонерних, повних, командитних товариств або товариств з додатковою відповідальністю, які

одержали у встановленому порядку ліцензію на здійснення страхової діяльності.

Страховик – це організація, котра згідно з отриманою ліцензією бере на себе за певну плату зобов'язання відшкодувати страхувальникові або особам, яких він назвав, завданий страховим випадком збиток або виплатити страхову суму. В Україні страховиками визнаються нині лише юридичні особи, утворені у формі акціонерних, повних, командитних товариств або товариств з додатковою відповідальністю.

За приналежністю страховики можуть бути **державними (публічними) і приватними.**

За характером роботи страховики поділяються на **три групи:**

- такі, що страхують життя;
- здійснюють інші види страхування;
- надають виключно перестраховальні послуги.

Публічні страховики створюються і керуються, як правило, від імені Уряду, приватні страховики, як свідчить світова практика, - індивідуальними особами, акціонерами, товариствами з додатковою відповідальністю.

У нашій країні страховика часто називають страховою компанією.

Страхова компанія – це юридично оформлена одиниця підприємницької діяльності, яка бере на себе зобов'язання страховика і має на це відповідну ліцензію. В Україні, як в багатьох інших державах, основу страхової системи становлять компанії у вигляді акціонерних товариств.

Акціонерне страхове товариство (корпорація) – це тип компанії, яка створюється і діє зі статутним капіталом, поділеним на певну кількість часток – акцій. Оплачена акція дає право її власникові на участь в управлінні товариством і отримання частини прибутку у формі дивідендів. Акціонерні товариства бувають закритого й відкритого типу. В Україні у страховій індустрії переважають акціонерні товариства закритого типу.

За капіталізацією виділяють такі страхові компанії:

- великі;
- середні;
- малі.

*За територією обслуговування компанії можна поділити на **місцеві, регіональні, національні та транснаціональні.** Нині практично відсутня статистика укладених договорів кожною компанією в межах області. Ліцензії майже всім компаніям видані з правом здійснення діяльності на території всієї країни. Тому, важко відокремити страховиків, які діють лише в межах певного регіону. Транснаціональних страхових компаній в Україні досі немає.*

Порядок створення нових або реорганізація існуючих страхових компаній в Україні регулюється як загальними законами (про підприємницьку діяльність, реєстрацію юридичних осіб, виконання грошово-валютних операцій, рух цінних паперів та ін.), так і законодавством, що стосується особливостей страхового профілю діяльності.

Процес створення страхової компанії можна поділити **на два етапи:** формування юридичної особи та надання статуту страховика (отримання ліцензії на право здійснення страхової діяльності та внесення до Державного реєстру страховиків).

Комерційна діяльність не може здійснюватися без наявності необхідних факторів, а саме: основних і оборотних засобів, трудових, фінансових та інформаційних ресурсів. Їх сукупність і раціональна структура визначають потенціал компанії. Вирішальним фактором діяльності страхових компаній є розмір грошових фондів і наявність кваліфікованого персоналу. Фінансові ресурси, що забезпечують надійність виконання зобов'язань страхової компанії, складаються насамперед із грошової частини сплаченого статутного фонду та системи страхових резервів.

2. Порядок утворення та ліквідації страховиків

Страхові організації переважно утворюються в два етапи.

На першому відбувається утворення компанії як юридичної особи, її реєстрація в місцевих органах влади і реєстрація першого випуску акцій.

Другий етап – надання статусу страховика.

Перший етап створення страховика. У зв'язку з тим, що страховики

переважно існують в формі колективних підприємств, їх утворення **розпочинається** з організації ініціативної групи, котра виступає засновником товариства. Членів такої групи повинно бути не менше трьох (юридичних або фізичних осіб). Після досягнення домовленості між собою про утворення компанії вони проводять перші, так звані "установчі" збори, на котрих приймається рішення утворити страхову компанію, затвердити її назву і статут, адресу, величину статутного фонду і призначити директора та головного бухгалтера. На цих же зборах підписується установча угода про заснування компанії.

Після зборів керівні особи компанії відкривають в банку тимчасовий рахунок і розпочинають продаж акцій. Після того, як не менше половини акцій буде продано і за них надійдуть кошти, страхову компанію реєструють в органах місцевого самоврядування. Тепер компанія реєструється як платник податків і внесків з усіх видів обов'язкового соціального страхування та виготовляє печатку і штамп. Після цього рахунок в банку міняється на постійний і завершується продаж акцій. Коли перша оголошена емісія закінчена, здійснюється її реєстрація в Національній комісії з цінних паперів і фондового ринку.

Для **другого етапу** страхова компанія розробляє правила страхування і страхові тарифи, а також бізнес-план на 3 або 5 років діяльності. На цьому етапі відбувається експертиза бізнес-плану та правил страхування, на підставі чого компанія реєструється як страховик і отримує ліцензію на право здійснення страхової діяльності.

Другий етап здійснюється відповідно до Ліцензійних умов провадження страхової діяльності. Для отримання ліцензії страхова компанія представляє в Національний банк України комплект документів.

Відповідно до ст. 36 ЗУ «Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг», повідомлення про прийняття рішення про видачу ліцензії або про відмову у видачі ліцензії надсилається (видається) заявникові в письмовій формі протягом трьох робочих днів з дати прийняття відповідного рішення. У рішенні про відмову у видачі ліцензії зазначаються підстави такої відмови, до яких відносять:

- ✓ недостовірність даних у документах, поданих заявником, для отримання ліцензії;
- ✓ невідповідність заявника згідно з поданими документами ліцензійним умовам, встановленим для виду господарської діяльності, зазначеного в заяві про видачу ліцензії.

Страховики, які отримали ліцензію на страхування життя, не мають права займатися іншими видами страхування. Ліцензії на проведення страхування життя видаються без зазначення в них строку дії.

Законом України "Про страхування" в редакції 1996 р. іноземним інвесторам дозволялось брати участь у створенні українських страховиків тільки шляхом утворення спільних підприємств, де вони могли володіти не більше, як 49 відсотками акцій. Цей же Закон в редакції 2001 р. не передбачає такої норми. В ньому лише вказано, що страхова діяльність в Україні здійснюється виключно страховиками – резидентами України. Скасування попередньої норми і наявність щойно згаданої дозволяє утворювати в Україні на підставі українського законодавства страхові компанії зі 100-відсотковим іноземним капіталом.

Діяльність страховика полягає в укладенні договорів страхування і виконанні зобов'язань згідно з ними, а також в управлінні грошовими і матеріальними активами.

Фінансовою основою діяльності страховика є його **статутний фонд**, котрий формується грошима і тільки 25% статутного фонду страховика дозволяється формувати державними цінними паперами.

Мінімальний розмір статутного фонду (гарантійного депозиту) страховика, який займається **видами страхування іншими, ніж страхування життя**, встановлюється у сумі, еквівалентній **1 млн євро**, а страховика, який займається **страхуванням життя**, **10 млн євро** за валютним обмінним курсом валюти України.

Кожна страхова компанія має матеріальні, фінансові, трудові та інформаційні ресурси.

До *матеріальних ресурсів* належить нерухоме і рухоме майно - будівлі, транспорт, обчислювальна та офісна техніка, меблі.

До *фінансових ресурсів* відносяться власні кошти і кошти, що перебувають в управлінні компанією – статутний фонд, вільні резерви, нерозподілений прибуток, гарантійний фонд, страхові резерви.

До *трудових ресурсів* відноситься персонал компанії, кваліфікація котрого повинна бути достатньою для ефективної діяльності підприємства.

До *інформаційних ресурсів* відносяться масиви даних про страхувальників, діючі страхові договори та зобов'язання згідно з ними, довідкова, законодавча, нормативна інформація, статистичні дані та дані бухгалтерського обліку.

В сучасних умовах головну роль відіграють трудові та інформаційні ресурси, з допомогою котрих здійснюється ефективне управління матеріальними і фінансовими ресурсами.

Як і інші господарські суб'єкти, страхові компанії можуть *ліквідуватись* (повністю припиняти діяльність), *реорганізовуватись* (приєднуватись до інших) та *сануватись* (оздоровлюватись, тобто зміцнювати фінансовий стан).

Примусова санація страховика може бути проведена у разі:

- невиконання ним зобов'язань перед страхувальниками протягом 3 місяців;
- недосягнення ним визначеного законом розміру статутного капіталу.

Примусова санація передбачає:

- проведення комплексної перевірки фінансово-господарської діяльності;
- визначення управляючої особи, без згоди якої не може здійснюватися фінансове, господарське і кадрове управління страховиком;
- встановлення заборони на вільне користування майном страховика та прийняття страхових зобов'язань без дозволу Уповноваженого органу;
- встановлення обов'язкового для виконання графіка здійснення розрахунків із страхувальниками;
- прийняття рішення про ліквідацію або реорганізацію страховика-резидента.

Реорганізація страховика передбачає:

- реорганізацію у страхового посередника;
- об'єднання кількох страховиків із визначенням порядку передачі

страхових зобов'язань;

- залучення до числа учасників страховика інших страховиків за умови проведення ними всіх розрахунків за зобов'язаннями та боргами.

Типи реорганізації страховика:

- **злиття** – припинення діяльності двох (або декількох) страховиків як юридичних осіб, передачу всіх майнових та немайнових прав і зобов'язань страховику-юридичній особі, створеній унаслідок реорганізації;

- **приєднання** – припинення діяльності одного страховика як юридичної особи, передачу всіх майнових та немайнових прав і зобов'язань іншому страховику-юридичній особі на правах філії або без відкриття філії;

- **розділення** – припинення діяльності одного страховика як юридичної особи, передачу за роздільним актом у відповідних частинах всіх його майнових та немайнових прав і зобов'язань декільком страховикам-юридичним особам, створеним унаслідок реорганізації;

- **виділення (відокремлення)** – створення страховика-юридичної особи (або декількох страховиків-юридичних осіб), якій (яким) за роздільним актом у відповідних частинах переходять майнові та немайнові права і зобов'язання страховика, який реорганізується;

- **перетворення** – зміна організаційно-правової форми товариства, у вигляді якого був створений страховик, при цьому новому страховику переходять всі майнові та немайнові права і зобов'язання страховика, що реорганізується; а також перепрофілювання страховика в страхового посередника за умови погашення ним своїх майнових та немайнових зобов'язань перед страхувальниками і перестраховальниками.

Повна ліквідація може здійснюватися згідно з *рішенням акціонерів або ухвали господарського суду* (у випадку банкрутства).

При ліквідації страховика, який **не має зобов'язань** перед страхувальниками, Уповноважений орган приймає рішення про виключення страховика з Єдиного державного реєстру страховиків.

Ліквідація страховика, що **має зобов'язання** перед страхувальниками, у разі визнання його банкрутом здійснюється у порядку, визначеному законом.

При ліквідації платоспроможного страховика вимоги страхувальників за договорами страхування відносяться до вимог першої черги.

3. Організаційні структури страхових компаній та управління ними

Здійснення страхової діяльності та використання усіх видів ресурсів можливе при наявності організаційної структури і застосуванні відповідних методів управління. "Під структурою компанії розуміють насамперед зв'язки, що існують між різними частинами організації для досягнення її мети". Розрізняють територіальну (зовнішню) і управлінську (внутрішню) структуру страхової компанії. Територіально страхові компанії складаються з правління (дирекції), котре часто називають "центральним офісом", та відокремлених підрозділів - філій та представництв, які можуть знаходитись як в тому ж населеному пункті, що і центральний офіс, так і в інших населених пунктах. Частина страховиків відокремлених підрозділів не має і в такому випадку центральний офіс одночасно є виробничою одиницею, в котрій укладаються договори страхування і обслуговуються застраховані особи.

Територіальні структури можуть бути дво-, три- і чотирирівневими. Переважно українські страховики застосовують дво- і трирівневі територіальні структури.

При дворівневій структурі усі відокремлені підрозділи мають однаковий статус, переважно статус філіалу, і підпорядковуються відділу чи департаменту роботи з регіональною мережею центрального офісу (правління)

Така структура є найпростішою і при невеликій кількості відокремленні підрозділів є достатньо ефективною. Проте з ростом кількості відокремлену підрозділів їй важко забезпечити ефективне управління, і в таких випадках переважно переходять на трирівневу територіальну систему. В ній існує проміжна ланка між правлінням і філіалами. В українській термінології її найчастіше називають регіональною дирекцією, в європейській - регіональний центром або окружним відділом. Цьому проміжному органу підпорядковуються

філіали і представництва на території 1-2-3 адміністративних одиниць, переважно областей

Традиційна організаційна структура страхової компанії переважно будується за принципом функціональності й передбачає існування двох основних виробничих підрозділів - розвитку страхування та визначення збитків, а також 2-3 допоміжних у вигляді фінансово-облікових та обслуговуючих служб. Організаційні структури з маркетинговим управлінням передбачають наявність відділу чи департаменту маркетингу, якому переважно підпорядковуються відділи з розвитку страхування. Це найпростіша структура зі маркетинговим управлінням

Зарубіжні страхові компанії, а останнім часом і українські, застосовують складно організаційні структури з маркетинговим управлінням.

Система управління страховика будується на принципах лінійного, функціонального та лінійно-штабного підпорядкування. Структура органів управління страховика залежить від його організаційної форми. Більшість страховиків України створено у формі акціонерних товариств, а тому, як правило, вищим керівником страховика після голови правління є президент компанії, віце-президент є головним фінансовим директором. Менеджери компанії здійснюють оперативне керівництво та контролюють поточну роботу. Виконавчі директори є керівниками основних підрозділів страховика (управління, дирекції) і входять до складу правління.

Власна внутрішня структура страховика представлена представництвами, агентствами, філіями, відділеннями:

представництва – підрозділи страховика, що не мають статусу самостійної юридичної особи і займаються, як правило, збиранням інформації, рекламою, репрезентаціями, пошуком клієнтів, але не здійснюють комерційної діяльності;

агентства – підрозділи, які мають право виконувати всі функції представництва, а також здійснювати операції з укладання й обслуговування договорів;

філії страхової компанії – підрозділи, котрі теж не мають права юридичної особи та здійснюють свою діяльність, керуючись законодавством, нормативними актами, статутом і рішеннями загальних зборів акціонерів, ради директорів та президента компанії.

Страховики можуть утворювати спілки, асоціації та інші об'єднання для координації своєї діяльності, захисту інтересів своїх членів і здійснення спільних програм, якщо їх утворення не суперечить законодавству України.

Об'єднання страховиків діють на підставі статутів та набувають прав юридичної особи після державної реєстрації.

Сьогодні в Україні створені й функціонують такі **об'єднання** страховиків: *Ліга страхових організацій України (ЛСОУ); Авіаційне страхове бюро; Моторне (транспортне) страхове бюро (МТСБУ); Морське страхове бюро* та ін.

Ліга страхових організацій України здійснює:

- захист прав та інтересів учасників ринку страхових послуг, що є членами Ліги;
- сприяння формуванню й удосконаленню правової бази страхової діяльності;
- ознайомлення громадськості з діяльністю учасників ринку страхових послуг та їх роллю в економічному житті України;
- сприяння реалізації антимонопольного законодавства у сфері страхової діяльності;
- утвердження взаємної довіри, надійності, порядності та ділового партнерства у взаємовідносинах між учасниками ринку страхових послуг і їх споживачами.

Моторне (транспортне) страхове бюро України (МТСБУ) – єдине об'єднання страховиків, які здійснюють обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів за шкоду, заподіяну третім особам (ОСЦПВВНТЗ).

Метою діяльності МТСБУ є:

- виконання гарантійних функцій стосовно відшкодування шкоди, завданої третім особам при експлуатації наземних транспортних засобів;

- взаємне врегулювання питань стосовно відшкодування збитків та забезпечення виплати страхового відшкодування третім особам;
- координація роботи страховиків - його членів у сфері ОСЦПВВНТЗ за шкоду, заподіяну третім особам внаслідок дорожньо-транспортної пригоди, як на території України, так і за її межами;
- захист інтересів членів МТСБУ.